

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 25 липня 2024 р. № 851
Київ

Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти

Відповідно до **частини третьої** статті 44 Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити **Державний стандарт профільної середньої освіти**, що додається.
2. Установити, що **Державний стандарт профільної середньої освіти** застосовується з 1 вересня 2027 р. для здобувачів освіти, які навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти.
3. Ця постанова набирає чинності з 1 вересня 2027 року.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 25 липня 2024 р. № 851

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ **профільної середньої освіти**

1. Цей Державний стандарт визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти (далі - здобувачі освіти), загальний обсяг їх навчального навантаження, розподілений за освітніми галузями, структуру та зміст профільної середньої освіти.

2. У цьому Державному стандарті під терміном “профіль навчання” слід розуміти спосіб організації освітнього процесу, що передбачає поглиблене/професійно орієнтоване вивчення групи споріднених навчальних предметів (інтегрованих курсів) однієї або кількох освітніх галузей, визначених цим Державним стандартом.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про професійну (професійно-технічну) освіту”, “Про фахову передвищу освіту” та інших нормативно-правових актах.

3. Цей Державний стандарт є основою для розроблення типових освітніх програм, а також інших освітніх програм згідно з вимогами, передбаченими [статтею 11](#) Закону України “Про повну загальну середню освіту”.

4. Метою профільної середньої освіти є розвиток особистості здобувачів освіти шляхом утвердження у них української національної та громадянської ідентичності та формування компетентностей, необхідних для їх життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності, оборонної свідомості, громадянської стійкості, патріотизму, поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, освіти протягом життя, трудової діяльності та самореалізації; дотримання принципів гендерної рівності; виховання у здобувачів освіти самоповаги і поваги до інших, відповідального ставлення до довкілля, що базується на науковому світогляді та принципах сталого розвитку.

Профільна середня освіта ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах:

повага до особистості здобувача освіти та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу і наполегливості;

забезпечення рівного доступу до освіти кожного здобувача освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу на засадах інклюзивності та безбар'єрності;

формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості здобувача освіти, підтримка його самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі;

розуміння важливості розвитку мислення;

формування культури здорового способу життя здобувача освіти, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення безпечного, вільного від насильства і булінгу (цькування) освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри;

плекання у здобувачів освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів освіти між собою та з дорослими;

формування і утвердження в здобувачів освіти української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості, громадянської стійкості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності;

формування готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України, готовності до національного спротиву;

формування та розвиток громадянських компетентностей на основі загальнолюдських цінностей та суспільно-державних (національних) цінностей України.

5. Профільна середня освіта складається з першого циклу - профільно-адаптаційного (10-й рік навчання) та другого циклу - профільного (11-12-й роки навчання), що створює передумови для врахування вікових та індивідуальних особливостей, потреб та інтересів здобувачів освіти, виявлення та надолуження освітніх втрат, а також формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти на підставі їх усвідомленого вибору.

6. Здобуття профільної середньої освіти передбачає два спрямування:

академічне - профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного цим Державним стандартом, і поглибленого вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти;

професійне - профільне навчання, орієнтоване на ринок праці, на основі поєднання змісту освіти, визначеного цим Державним стандартом, та професійно орієнтованого підходу до навчання з урахуванням здібностей та потреб здобувачів освіти.

Зміст освіти визначено цим Державним стандартом через спільні для обох спрямувань вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, впорядковані за освітніми галузями.

Підходи до формування профілів навчання визначаються типовою освітньою програмою та освітніми програмами закладів освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти (далі - заклади освіти), і реалізуються через модельні навчальні програми та навчальні програми з певних освітніх компонентів (навчальні предмети, інтегровані, зокрема міжгалузеві, курси, навчальні модулі тощо). Основою для формування профілів навчання є відповідні освітні галузі - одна або кілька, представлені повністю або частково.

Освітні програми профільної середньої освіти за академічним та професійним спрямуваннями містять обов'язкові освітні компоненти, які повністю охоплюють основні орієнтири для оцінювання, визначені цим Державним стандартом для всіх освітніх галузей.

Освітні програми профільної середньої освіти академічного спрямування забезпечують поглиблене вивчення певних освітніх компонентів відповідних освітніх галузей, які повністю або частково охоплюють поглиблені орієнтири для оцінювання, визначені цим Державним стандартом.

Освітні програми профільної середньої освіти за професійним спрямуванням містять інші освітні компоненти, які повністю або частково охоплюють зміст професійних стандартів або державних освітніх стандартів з конкретних професій, або стандартів фахової передвищої освіти з певних спеціальностей.

Профілі навчання формують заклади освіти шляхом їх вибору здобувачами освіти на основі аналізу власних потреб, готовності, уподобань та інтересів за сприяння педагогічної ради, що формує відповідні пропозиції щодо змісту, підходів і методів організації освітнього процесу, зумовлені її баченням і спроможністю, очікуваннями батьків та місцевої громади і суспільства, запитами засновників закладів освіти і суспільними пріоритетами.

Освітній процес на рівні профільної середньої освіти здійснюється відповідно до освітньої програми (освітніх програм) закладу освіти та спрямовується на виявлення і розвиток здібностей і обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей. Організацію освітнього процесу на рівні профільної середньої освіти здійснюють через забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій, що реалізуються, зокрема через вільний вибір видів і форм здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання, що дає змогу забезпечити належну гнучкість у формуванні індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти, які об'єднуються в змінні групи - тимчасові групи здобувачів освіти, які формуються в межах одного або кількох класів з метою поглибленого вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) на підставі власного вибору.

Здобувачі освіти мають право змінювати як профіль навчання, так і спрямування, а також здобувати подальшу освіту на інших рівнях.

7. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти визначено на основі компетентнісного підходу.

8. До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній і письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних і художніх текстів, медіатекстів тощо;

здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих і цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній і письмовій формі для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільно-державних (національних) цінностей України;

відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як обов'язкового засобу спілкування на всій території України, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих і навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

здійснювати комунікацію в усній і письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;

здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих і цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати для комунікації в усній і письмовій формі для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільно-державних (національних) цінностей України;

відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих і навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;

відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди і переконання в усній і письмовій формі в різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати та застосовувати математичні знання і методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів і ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої

інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, групі, закладі освіти, родині, місцевій громаді і суспільстві тощо; спроможність визначати та ставити перед собою цілі, мотивувати себе і розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки в довкіллі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності та важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні, особистому та суспільному житті, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки (за потреби);

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

усвідомлення української національної та громадянської ідентичності та виявлення громадянської стійкості;

готовність до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу;

готовність до національного спротиву, усвідомлення суспільної значущості військової служби та повага до неї;

виявлення соціальної активності та відповідальності, оборонної свідомості;

спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей і спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

стійке усвідомлення свого політико-правового зв'язку з Україною, українським народом та громадянським суспільством, повага до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави;

виявлення поваги до інших осіб, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях;

дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах і ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти та цінувати творчі способи вираження і передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку та вираження власних ідей, почуттів засобами культури та мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших осіб у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

9. Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід здобувачів освіти; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння і ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

10. Наскрізними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання та усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) в різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, вміння виявляти приховану та очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами і цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу та добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і

вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки і контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси та способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросовісне використання чужих ідей та доопрацювання їх, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, умінь випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, ініціювання їх, прагнення до лідерства, умінь брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших осіб, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати та заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає здатність розрізняти прийнятні та неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням і врахуванням можливих ризиків і наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає здатність аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими особами, що передбачає здатність обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

11. Вимоги до результатів навчання здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна;

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язбережувальна;

громадянська та історична;
мистецька;
фізична культура.

12. Для кожної освітньої галузі визначено:

мету;
компетентнісний потенціал, що визначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання;
обов'язкові результати навчання здобувачів освіти;
кількість навчальних годин за циклами навчання (10-й, 11-12-й роки навчання).

13. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти складаються з таких компонентів:

групи результатів навчання, що об'єднують споріднені результати в рамках кожної освітньої галузі;

загальні результати навчання, що є єдиними для всіх рівнів загальної середньої освіти та розкривають компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі;

конкретні результати навчання, що визначають підсумок навчального поступу на момент здобуття повної загальної середньої освіти;

основні та поглиблені орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення здобувачами освіти результатів навчання.

14. Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти позначено індексами, які означають:

скорочений буквений запис - освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання;

цифру на початку індексу - порядковий номер року навчання, на завершення якого очікується досягнення обов'язкового результату навчання;

першу цифру після буквеного запису до крапки - номер групи результатів навчання;

цифру після крапки - номер загального результату навчання;

наступну цифру - номер конкретного результату навчання;

останню цифру - номер орієнтира для оцінювання відповідного результату навчання;

літеру П після останньої цифри - результати навчання (орієнтири для оцінювання) поглибленого рівня.

15. Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які шанують українську мову, володіють українською мовою і використовують її в повсякденному житті та в професійних сферах, розуміють важливість української мови як національної цінності та важливого атрибута

української національної і громадянської ідентичності, здатні спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної), іноземними мовами, читають інформаційні та художні тексти української і зарубіжних літератур для духовного, культурного і національного самовираження, міжкультурного діалогу, збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування системи суспільно-державних (національних) цінностей України і ставлень, а також для подальшого професійного становлення, формування громадянської стійкості.

Компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі і базові знання зазначені в додатку 1.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) зазначені в додатку 2 і передбачають, що здобувач освіти:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних і художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, і використовує інформацію для збагачення власного досвіду та духовного розвитку;

висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами в письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); за потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;

досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі (українська мова як державна, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (якщо мова корінного народу або національної меншини не належить до групи слов'янських мов) зазначені в додатку 3.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі (мова та література корінного народу або національної меншини) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини) зазначені в додатку 4.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі (іншомовна освіта) зазначені в додатку 5 та вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі (іншомовна освіта, друга іноземна мова) - в додатку 6 та передбачають, що здобувач освіти:

сприймає усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;

взаємодіє з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови;

надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення іноземною мовою;

діє як учасник соціуму, який встановлює і допомагає налагоджувати соціальну взаємодію шляхом передавання змісту усного, письмового повідомлення або онлайн-повідомлення з однієї мови іншою.

16. Метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; здатність і готовність застосувати математику в особистому і суспільному житті для продовження навчання або фахової самореалізації.

Компетентнісний потенціал **математичної освітньої галузі** та базові знання зазначені в додатку 7.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в математичній освітній галузі зазначені в додатку 8 і передбачають, що здобувач освіти:

досліджує ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів;

моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблемних ситуацій;

критично оцінює процес і результат розв'язання проблемних ситуацій;

розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою.

17. Метою природничої освітньої галузі є формування особистості здобувача освіти, який усвідомлює цілісність природи та основні її закони та закономірності, володіє певними вміннями наукового дослідження, оцінює вплив природничих наук, техніки і технологій на соціоприродне середовище, реагує на виклики, зумовлені людською діяльністю, діє для забезпечення сталого розвитку, здатний до професійного самовизначення і самореалізації та застосування здобутих знань і набутих умінь для суспільного блага.

Компетентнісний потенціал **природничої освітньої галузі** та базові знання зазначені в додатку 9.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в природничій освітній галузі зазначені в додатку 10 і передбачають, що здобувач освіти:

пізнає світ природи засобами наукового дослідження;

опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;

усвідомлює розмаїття і закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини та оцінює безпекові ризики;

відповідально поводить для забезпечення сталого розвитку суспільства;

розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).

18. Метою технологічної освітньої галузі є визначення здобувачами освіти власних освітньо-професійних цілей, проектування шляхів реалізації особистісного потенціалу, розвиток критичного та технічного мислення, готовності до зміни довкілля без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження, трудової діяльності на ринку праці, посилення обороноздатності України.

Компетентнісний потенціал **технологічної освітньої галузі** та базові знання зазначені в додатку 11.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в технологічній освітній галузі зазначені в додатку 12 і передбачають, що здобувач освіти:

створює проект з підприємницьким потенціалом на основі попередньо набутого досвіду;

використовує графічні зображення та цифрові засоби в проектуванні;

втілює науково-технічні дослідження в різних сферах трудової діяльності;

проектує шляхи реалізації власних освітньо-професійних цілей та особистісного потенціалу.

19. Метою інформатичної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, здатного ефективно використовувати цифрові інструменти та технології для розв'язання проблем, особистого і професійного розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного та суспільного добробуту, критично і креативно мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

Компетентнісний потенціал **інформатичної освітньої галузі** та базові знання зазначені в додатку 13.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в інформатичній освітній галузі зазначені в додатку 14 і передбачають, що здобувач освіти:

знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;

створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально і у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них;

організовує та усвідомлено використовує цифрові середовища для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та/або споживач;

усвідомлює результати використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього середовища і сталого розвитку суспільства, дотримується етичних і правових норм інформаційної взаємодії.

20. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про власну безпеку і здоров'я та безпеку і здоров'я інших людей, підприємливості та професійної зорієнтованості, спрямованих на забезпечення власного і суспільного добробуту, виявлення готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності і територіальної цілісності України.

Компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі та базові знання зазначені в додатку 15.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі зазначені в додатку 16 і передбачають, що здобувач освіти:

турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становлять загрозу для власного та суспільного життя, здоров'я, добробуту;

визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення з користю для власної безпеки та безпеки інших осіб, покращення здоров'я і добробуту;

усвідомлює цінність і дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки та ризики для здоров'я і суспільства;

виявляє підприємливість і поводить етично для покращення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

21. Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості здобувачів освіти через критичне осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між світовими, загальноукраїнськими і локальними процесами; усвідомлення своєї належності до української нації як частини європейської спільноти, розуміння її цивілізаційного шляху та історичної ролі в контексті європейської і світової історії; усвідомлення важливості і цінності історичних знань для розвитку нації і держави; формування української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості, громадянської стійкості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності і територіальної цілісності України, активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права, дотримання принципів гендерної рівності.

Компетентнісний потенціал громадянської та історичної освітньої галузі та базові знання зазначені в додатку 17.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в громадянській та історичній освітній галузі зазначені в додатку 18 і передбачають, що здобувач освіти:

мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами та процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тяглість в житті суспільства;

мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність в розвитку суспільства, господарства, культури та довкілля;

мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;

мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність і взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;

усвідомлює свою українську національну та громадянську ідентичність, відповідальність за розвиток успішної держави та важливість турботи про благо українського народу, а також власну гідність, реалізує власні права та свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;

дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права та дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.

22. Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток особистості здобувача освіти у процесі освоєння мистецьких надбань; формування компетентностей, необхідних для мистецько-творчого самовираження, розкриття креативного потенціалу; поціновування національних форм мистецького відображення дійсності; усвідомлення необхідності та цінності мистецтва для культурно-естетичного розвитку нації, утвердження та популяризації українських суспільно-державних (національних) цінностей; усвідомлення власної української національної та громадянської ідентичності в міжкультурній комунікації.

Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі та базові знання зазначені в додатку 19.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мистецькій освітній галузі зазначені в додатку 20 і передбачають, що здобувач освіти:

пізнає різні види мистецтва, виявляє художнє мислення;

здійснює художньо-творчу діяльність і культурно-мистецьку комунікацію;

набуває емоційного досвіду, розвиває естетичне ставлення до мистецтва та життя.

23. Метою освітньої галузі фізичної культури є гармонійний фізичний розвиток особистості здобувача освіти, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь і навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом.

Компетентнісний потенціал освітньої галузі фізичної культури та базові знання зазначені в додатку 21.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в освітній галузі фізичної культури зазначені в додатку 22 і передбачають, що здобувач освіти:

формує власну психічну і соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;

систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;

усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

24. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти, його розподіл між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами визначено в базовому навчальному плані профільної середньої освіти (далі - базовий навчальний план).

25. На підставі базового навчального плану розробляють типові навчальні плани як складові частини типової освітньої програми, що містять орієнтовний перелік освітніх компонентів (навчальні предмети, інтегровані (зокрема міжгалузеві) курси, навчальні модулі тощо), формування змісту яких здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох інтегрованих освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

26. У базовому навчальному плані (додаток 23) наведено розподіл загального обсягу навчального навантаження здобувачів освіти за класами (роками навчання) та освітніми галузями для:

1) класів (груп) з українською мовою навчання закладів загальної середньої освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням; класів (груп) з українською мовою навчання закладів фахової передвищої освіти, закладів спеціалізованої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним спрямуванням;

2) класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини закладів загальної середньої освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням; класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини закладів фахової передвищої освіти, закладів спеціалізованої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним спрямуванням;

3) закладів фахової передвищої освіти, закладів спеціалізованої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за професійним спрямуванням;

4) спеціальних закладів загальної середньої освіти та спеціальних класів (груп) закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, які здійснюють

реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням;

5) спеціальних закладів загальної середньої освіти та спеціальних класів (груп) закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням.

27. У базовому навчальному плані для закладів загальної середньої освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням; класів (груп) закладів фахової передвищої освіти, закладів спеціалізованої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним спрямуванням, визначено:

кількість навчальних годин для обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів, яка не може бути перерозподілена на інші освітні компоненти;

кількість навчальних годин для обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем відповідно до освітніх галузей або змісту професійних стандартів, або державних освітніх стандартів з конкретних професій, яка може бути перерозподілена на обов'язкові освітні компоненти, спільні для всіх профілів, але не може бути перерозподілена на вибіркові освітні компоненти;

кількість навчальних годин для вибірових освітніх компонентів, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи), яка може бути визначена закладом освіти в межах визначеного показника для відповідного року навчання і перерозподілена на обов'язкові освітні компоненти за обраним профілем відповідно до освітніх галузей або змісту професійних стандартів, або державних освітніх стандартів з конкретних професій, але не може бути перерозподілена на обов'язкові освітні компоненти, спільні для всіх профілів.

Сума навчальних годин на вивчення всіх освітніх компонентів не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної базовим навчальним планом. Навчальні години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

28. У базовому навчальному плані для закладів фахової передвищої освіти, закладів спеціалізованої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за професійним спрямуванням, визначено:

кількість кредитів за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (далі - кредити ЄКТС)/годин на обов'язкові освітні компоненти (зокрема кількість кредитів ЄКТС/мінімальну кількість годин навчальних занять для обов'язкових предметів державної підсумкової атестації, вивчення яких завершується впродовж третього року навчання);

кількість кредитів ЄКТС на вибіркові освітні компоненти;

кількість кредитів ЄКТС на освітні компоненти освітньої програми профільної середньої освіти, які інтегруються в освітньо-професійну програму фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти або в освітню програму закладу

спеціалізованої освіти і розподіляються закладом освіти між першим - третім роками навчання.

Освітні компоненти технологічної та мистецької галузей (не менше ніж три кредити ЄКТС у кожній) передбачено у вибіркових освітніх компонентах.

Предмет “Фізична культура” передбачено в обсязі не менше ніж три години навчальних занять на тиждень.

Обсяг навчального навантаження на обов’язкові освітні компоненти може бути збільшений за рахунок обсягу вибіркових освітніх компонентів.

29. У базовому навчальному плані для спеціальних закладів загальної середньої освіти та спеціальних класів (груп) закладів загальної середньої освіти, які здійснюють реалізацію цього Державного стандарту за академічним та/або професійним спрямуванням, визначено:

кількість навчальних годин для обов’язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів, яка не може бути перерозподілена на інші освітні компоненти;

кількість навчальних годин для обов’язкових освітніх компонентів за обраним профілем відповідно до освітніх галузей або змісту професійних стандартів, або державних освітніх стандартів з конкретних професій, яка може бути перерозподілена на обов’язкові освітні компоненти, спільні для всіх профілів, але не може бути перерозподілена на вибіркові освітні компоненти;

кількість навчальних годин для вибіркових освітніх компонентів, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи), яка може бути визначена закладом освіти в межах визначеного показника для відповідного року навчання і перерозподілена на обов’язкові освітні компоненти за обраним профілем відповідно до освітніх галузей або змісту професійних стандартів, або державних освітніх стандартів з конкретних професій, але не може бути перерозподілена на обов’язкові освітні компоненти, спільні для всіх профілів;

кількість годин для корекційно-розвиткової роботи для здобувачів освіти з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, які не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Сума навчальних годин на вивчення всіх освітніх компонентів не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної базовим навчальним планом. Навчальні години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

30. Заклади освіти, в яких є класи (групи) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини, самостійно здійснюють розподіл навчального навантаження між мовою корінного народу або національної меншини та іноземною мовою, відображаючи це в навчальному плані. Українська мова як державна в таких закладах вивчається за навчальними програмами, які враховують мовну підготовку здобувачів освіти і спорідненість між рідною та державною мовами.

31. Оцінювання відповідності результатів навчання здобувачів освіти, які завершили здобуття повної середньої освіти, вимогам цього Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації відповідно до законодавства.

Додаток 1
до Державного стандарту

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 2
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання)

Додаток 3
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі (українська мова як державна, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини (якщо мова корінного народу або національної меншини не належить до групи слов'янських мов)

Додаток 4
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі (мова та література корінного народу або національної меншини) для класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини)

Додаток 5
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі (іншомовна освіта)

Додаток 6
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі (іншомовна освіта, друга іноземна мова)

Додаток 7
до Державного стандарту

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 8
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в математичній освітній галузі

Додаток 9
до Державного стандарту

ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 10
до Державного стандарту

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в природничій освітній галузі

Додаток 11
до Державного стандарту

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 12
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в технологічній освітній галузі**

Додаток 13
до Державного стандарту

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 14
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в інформатичній освітній галузі**

Додаток 15
до Державного стандарту

СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 16
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в соціальній і здоров'язбережувальній освітній
галузі**

Додаток 17
до Державного стандарту

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 18
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в громадянській та історичній освітній галузі**

Додаток 19
до Державного стандарту

МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Додаток 20
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в мистецькій освітній галузі**

Додаток 21
до Державного стандарту

ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ “ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА”

Додаток 22
до Державного стандарту

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної
середньої освіти в освітній галузі фізичної культури**

Додаток 23

БАЗОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Про затвердження Державного стандарту
профільної середньої освіти
Постанова Кабінету Міністрів України; Стандарт, Вимоги,
План від 25.07.2024 № 851
Прийняття від **25.07.2024**
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/851-2024-%D0%BF>

Законодавство України
станом на 02.05.2025
набирає чинності

851-2024-p

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f537348n257.docx](#) від 02.08.24 15:30, 30 кб
- Сигнальний документ — [f537348n258.docx](#) від 02.08.24 15:30, 35 кб
- Сигнальний документ — [f537348n259.docx](#) від 02.08.24 15:30, 48 кб
- Сигнальний документ — [f537348n260.docx](#) від 02.08.24 15:30, 34 кб
- Сигнальний документ — [f537348n261.docx](#) від 02.08.24 15:30, 36 кб
- Сигнальний документ — [f537348n262.docx](#) від 02.08.24 15:30, 31 кб
- Сигнальний документ — [f537348n263.docx](#) від 02.08.24 15:30, 26 кб
- Сигнальний документ — [f537348n264.docx](#) від 02.08.24 15:30, 29 кб
- Сигнальний документ — [f537348n265.docx](#) від 02.08.24 15:30, 27 кб
- Сигнальний документ — [f537348n266.docx](#) від 02.08.24 15:30, 31 кб
- Сигнальний документ — [f537348n267.docx](#) від 02.08.24 15:30, 27 кб
- Сигнальний документ — [f537348n268.docx](#) від 02.08.24 15:30, 30 кб
- Сигнальний документ — [f537348n269.docx](#) від 02.08.24 15:30, 27 кб
- Сигнальний документ — [f537348n270.docx](#) від 02.08.24 15:30, 33 кб
- Сигнальний документ — [f537348n271.docx](#) від 02.08.24 15:30, 29 кб
- Сигнальний документ — [f537348n272.docx](#) від 02.08.24 15:30, 38 кб
- Сигнальний документ — [f537348n273.docx](#) від 02.08.24 15:30, 29 кб
- Сигнальний документ — [f537348n274.docx](#) від 02.08.24 15:30, 34 кб
- Сигнальний документ — [f537348n275.docx](#) від 02.08.24 15:30, 24 кб
- Сигнальний документ — [f537348n276.docx](#) від 02.08.24 15:30, 24 кб
- Сигнальний документ — [f537348n277.docx](#) від 02.08.24 15:30, 28 кб
- Сигнальний документ — [f537348n278.docx](#) від 02.08.24 15:30, 31 кб
- Сигнальний документ — [f537348n279.docx](#) від 02.08.24 15:30, 35 кб

Публікації документа

- Урядовий кур'єр від 06.08.2024 — № 158
- Офіційний вісник України від 14.08.2024 — 2024 р., № 71, стаття 4249, код акта 126191/2024